

wiły 1,4–1,6% PKB, a obecnie nie przekraczają 0,6%.

Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej w miastach doprowadziła do prawie 45-procentowego spadku ilości odprowadzanych ścieków komunalnych w 2004 r. w porównaniu z rokiem 1990. Spowodowane to było m.in. wzrostem długości sieci kanalizacyjnej z 51,1 tys. km w 2000 r. do 73,9 tys. km w 2004 r., z czego o połowę zwiększyła się ona na wsi. Zwiększyła się też liczba ludności w miastach korzystająca z oczyszczalni ścieków. Mimo to, w 2005 r. obsługiwały one tylko 60% ludności kraju (w miastach 85%, na wsi – jedynie 20%). W krajach Europy Zachodniej oczyszczalnie ścieków obsługują ponad 78% ludności. W Polsce tylko 75 (ponad 40% ogółu) miast i 416 gmin wiejskich wyposażonych było w nowoczesne oczyszczalnie ścieków, o podwyższo-

nej redukcji związków azotu i fosforu.

W latach 1990–2004 ograniczono ilość ścieków komunalnych i przemysłowych odprowadzanych do wód powierzchniowych (w tym wyraźnie – o około 85% – ścieków nieoczyszczonych), na co wpłynęło szerokie zastosowanie nowoczesnych metod oczyszczania ścieków komunalnych, jak i zmniejszenie ogólnej ilości ścieków.

Zwiększył się stopień wyposażenia w sieć wodociągową. W 2004 r. sieć ta wynosiła 239,2 tys. km. Znaczny postęp widać w przyłączaniu mieszkańców wsi do zbiorczej sieci wodociągowej. W 2004 r. przyłączonych do niej było prawie 2,7 mln budynków mieszkalnych, tj. o 16,2% więcej niż w 2000 roku.

Postęp uzyskano w sferze gospodarki odpadami przemysłowymi i komunalnymi. Ogólna ilość wytworzonych odpadów zmniejszyła się ze 125,5

mln ton w 2000 r. do 124 mln ton w 2004 r., zaś zebranych odpadów komunalnych z 12,2 mln ton do 9,8 mln ton. Zmniejszyła się ilość odpadów komunalnych składowanych, w przeliczeniu na mieszkańca, z 310 kg w 2000 r. do 241 kg w 2004 roku, w UE odpowiednio z 287 kg do 247 kg).

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery są: energetyka zawodowa i przemysłowa, technologie przemysłowe, sektor komunalno-bytowy oraz transport. W procesach dotyczących zakwaszania i eutrofizacji oraz wzrostu stężenia ozonu istotny udział mają nie tylko emisje ze źródeł krajowych, ale również zanieczyszczenia napływające do Polski z innych krajów (przenoszenie transgraniczne).

Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Polski. Załącznik do „Strategii Rozwoju Kraju 2007–2015” (fragment).

NOWE ŚRODKI NA ŚRODOWISKO

Paweł Wójcik

26 czerwca w siedzibie Ministerstwa Środowiska doszło do ważnego spotkania szefów instytucji zarządzających środkami Programu Operacyjnego "Infrastruktura i Środowisko" przeznaczonymi na ochronę środowiska: ministra środowiska prof. **Jana Szyszko** i prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej **Kazimierza Kujdy** z głównymi beneficjentami tego programu: **Mariuszem Gajdą**, prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, oraz **Januszem Zaleskim**, dyrektorem Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.

W trakcie spotkania doszło do podpisania porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego. Porozumienie to ma za zadanie rozstrzygnięcie kwestii istotnych dla

sprawnej absorpcji środków unijnych w zakresie inwestycji ekologicznych.

Program Operacyjny "Infrastruktura i Środowisko" jest obecnie jednym z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska w Polsce w nowym okresie programowym na lata 2007–2013. Jest to największy z punktu widzenia dostępnych środków program operacyjny nie tylko w Polsce, ale także w całej Unii Europejskiej. Na jego realizację w latach 2007–2013 Polska otrzyma z unijnego budżetu ok. 27,8 mld euro, z czego na inwestycje w ochronę środowiska przeznaczone będzie ok. 5 mld euro. Środki unijne na PO "Infrastruktura i Środowisko" pochodzą z dwóch źródeł finansowania: Funduszu Spójności (21,5 mld euro) oraz z Euro-

Foto: Paweł Wójcik

Rząd, a w jego ramach również Ministerstwo Środowiska, dokładają wszelkich starań, aby zoptymalizować absorpcję i wydatkowanie środków unijnych na cele związane z ochroną środowiska – powiedział Jan Szyszko, minister środowiska.

pejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (6,3 mld euro).

W zakresie ochrony środowiska przewidziano dofinansowanie dla dużych inwestycji komunalnych, inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwach, projektów ochrony przyrody i bezpieczeństwa ekologicznego, a także edukacji ekologicznej. Wsparcie z Programu otrzymują zarówno samorządy i przedsiębiorcy, jak również m.in. organizacje pozarządowe, parki narodowe i Lasy Państwowe.

Środki pozostające w dyspozycji PO "Infrastruktura i Środowisko" zostały rozdzielone na szereg tzw. osi priorytetowych, z których sześć związana jest w sposób bezpośredni z ochroną środowiska:

■ **Oś priorytetowa 1** – Gospodarka wodno-ściekowa (zredukowanie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych ze ściekami do wód i ziemi oraz zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej). Jest ona głównym beneficjentem programu i przeznaczonych na nią będzie 2,725 mld euro, czyli 58% środków przeznaczonych w ramach PO IiŚ na ochronę środowiska.

■ **Oś priorytetowa 2** – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (zmniejszenie presji na powierzchnię ziemi – zmniejszenie udziału odpadów komunalnych składowanych i rekultywację terenów zdegradowanych). To druga co do wielkości oś, na którą zostanie skierowanych ok. 1,2 mld euro, czyli 25% środków przeznaczonych w ramach PO IiŚ na ochronę środowiska.

■ **Oś priorytetowa 3** – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (ograniczenie ryzyka zagrożeń ekologicznych poprzez inwestycje i system monitorowania). Tutaj zagwarantowano środki w wysokości ponad 0,5 mld euro, czyli 11% środków przeznaczonych w ramach PO

IiŚ na ochronę środowiska.

■ **Oś priorytetowa 4** – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorców do wymogów ochrony środowiska (ograniczenie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko i dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego). Na wsparcie przedsiębiorców przeznaczono 0,2 mld euro, co stanowi 4% środków przeznaczonych w ramach PO IiŚ na ochronę środowiska.

■ **Oś priorytetowa 5** – Ochrona przyrody i kształtowanie podstaw ekologicznych (ograniczenie degradacji środowiska naturalnego oraz strat zasobów różnorodności biologicznej, w tym działania z zakresu edukacji ekologicznej). Na ten cel przeznaczono blisko 90 mln euro, czyli 2% środków przeznaczonych w ramach PO IiŚ na ochronę środowiska.

Za realizację Osi Priorytetowych 1–5 odpowiedzialne jest Ministerstwo Środowiska. Oś 10 znajduje się w gestii Ministerstwa Gospodarki, ale jest integralnie związana z proble-

matyką ochrony środowiska.

■ **Oś priorytetowa 10** – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku (poprawa bezpieczeństwa energetycznego państwa w zakresie oddziaływania sektora energetycznego na środowisko; wsparcie będzie udzielane na podwyższenie sprawności wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i użytkowania energii, w tym wzrost wykorzystania energii odnawialnej i biopaliw).

– *Rząd, a w jego ramach również Ministerstwo Środowiska, dokładają wszelkich starań, aby zoptymalizować absorpcję i wydatkowanie środków unijnych na cele związane z ochroną środowiska* – powiedział Jan Szyszko.

Ministerstwo Środowiska rozpoczęło już proces pozyskiwania i oceny projektów, które będą mogły uzyskać dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Stworzona została na przykład lista indykatywna, na której umieszczono projekty ze wszystkich szesnastu województw. Poniższe schematy przedstawiają liczbę i wartość projektów w podziale na województwa.

Foto: Paweł Wójcik

Jan Szyszko, minister środowiska, oraz Kazimierz Kujda, prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, podpisują porozumienie w sprawie realizacji Programu Operacyjnego "Infrastruktura i Środowisko".